

ครูกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 Teacher and Thai Language Learning Management in the 21st Century

ธัญญรัตน์ ชื่นแสงจันทร์

Thanyarat Chuensangjan

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

Program in Teaching Thai

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Faculty of Education Mahamakut Buddhist University

E-mail: chuensangjanthanyarat@gmail.com

บทคัดย่อ

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่นานาประเทศเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมีการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประชากรในศตวรรษใหม่จึงต้องเป็นผู้ที่สามารถปรับวิถีชีวิตให้เข้ากับการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของครูในปัจจุบันจึงควรปรับเปลี่ยนจากเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลางกำหนดให้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มาสู่การเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเอง เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความชอบ ความถนัดและความสามารถแตกต่างกันโดยครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางเพื่อฝึกนิสัยให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนความคิดได้ง่าย มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสอนวิธีเรียนมากกว่าสอนเนื้อหา เนื่องจากเนื้อหาในยุคสมัยนี้จะมากกว่าที่จะเรียนรู้ได้อย่างพอเพียง ทั้งข้อมูลและเนื้อหาที่เปลี่ยนแปลงเร็วทำให้การจดจำเนื้อหาความรู้เป็นสิ่งที่ใช้ได้และมีประโยชน์น้อย ดังนั้นครูจึงทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพของเขาโดยสอดคล้องกับความจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิต ในสังคมยุคใหม่และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ : ครู, การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย, ศตวรรษที่ 21

Abstract

21st Century is a globalization era in the rapidly growing countries and developed countries. The social economy, especially education, is a major force in the development of the country. People in the new century must be able to adjust their lifestyle to learning. The teacher's current management of Thai language should be changed from the teacher-centered to learn things. To be a learner-centered learning that depends on the learner. Because each student has a preference. Different skills and talents are taught by the teacher as a guideline to practice the habit of learning to change the mind. Continuously learning and teaching methods rather than teaching content. Because content in this age is too much to learn enough. And the information and content is changing quickly, so knowledge content is more useful and useful. Teachers thus act as facilitators,

encouraging them to develop their potential according to the needs of living in modern society and promoting lifelong learning.

Keywords : teacher, learning management, Thai language, 21st century

1. บทนำ

ครูอาจารย์เป็นผู้จัดการเรียน การสอน การวัดผลแนวใหม่ของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ให้สามารถบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ผลผลิตเมืองที่มีความรู้ ทักษะที่พร้อมใช้งานได้ในศตวรรษที่ 21 ได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น เรื่องการเลี้ยงดูเด็กและการศึกษาปฐมวัย การส่งเสริมการรัก การอ่านและการใช้ภาษาไทยได้ดี การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางให้มีคุณภาพสูงขึ้น แก้ไขปัญหานักเรียนไม่ได้เรียนและออกกลางคันอย่างถึงรากเหง้าของปัญหาและอย่างเป็นระบบครบวงจร ปฏิรูปการศึกษาอาชีวศึกษา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีให้มีความสนใจเรียนด้านนี้เพิ่มขึ้น ปฏิรูปอุดมศึกษา และการวิจัย และพัฒนาเพื่อสนองตอบโจทย์การพัฒนาประเทศอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนเพิ่มขึ้น ปฏิรูป การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องให้สนองตอบตลาดแรงงานและการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคม เพิ่มขึ้น

การจัดการศึกษาให้ก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาไทยที่มุ่งผลิตคนที่มีความรู้ ทักษะจำนวนหนึ่งไปทำงานในโรงงานและหน่วยธุรกิจในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมอุตสาหกรรมแบบ ศตวรรษที่ผ่านมาเป็นเรื่องล้าสมัย เพราะโลกได้เปลี่ยนแปลง ไปอย่างมาก และคงเปลี่ยนอยู่เรื่อยๆ ทั้งใน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการบริหาร จัดการทางเศรษฐกิจและสังคม โลกเศรษฐกิจสมัยศตวรรษที่ 21 เน้นการใช้แรงงานที่มี ความรู้ทักษะแนวคิดวิเคราะห์เป็น มีจินตนาการ และเรียนรู้อะไรใหม่ๆ ได้ดี ปรับตัว ได้เก่ง แก้ปัญหาได้เก่ง การจัดการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงอย่างขนาดใหญ่ เพื่อพัฒนา พลเมือง ที่ฉลาด รับผิดชอบ คิดวิเคราะห์สังเคราะห์ประยุกต์ใช้เป็น มีความสามารถในการทำงาน แก้ไขปัญหา และแข่งขันทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น ประเทศที่ไม่สามารถจัดการศึกษาของตนให้ก้าวตามทันได้จะถูก ทอดทิ้งให้ล้าหลังตกต่ำลง ประชากรจะตกงานเพิ่มขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิรูปการจัดการศึกษาใน เชิงโครงสร้างทั้งระบบ เข้าใจสภาพปัญหา เป้าหมายแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างมี ประสิทธิภาพ เห็นการณ์ไกลเพื่อประโยชน์คนส่วนใหญ่เน้นที่ผลลัพธ์หรือสมรรถนะเพื่อสร้างให้ผู้เรียนมี ความรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เช่น การอยากรู้อยากเห็น รักการอ่าน การเรียนรู้ เรียนด้วย ตนเอง มีความคิดริเริ่ม มีความเป็นผู้รับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว มีองค์กร และบุคลากรการติดตามสนับสนุนฝึกอบรมให้ครูอาจารย์เข้าใจ มีความรู้ทักษะ ที่สามารถทำตามหลักสูตร ได้จริง ซึ่งรวมทั้งวิธีการเรียนการสอน และการประเมินผลผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้และแก้ปัญหาเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

2. ครูและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ผ่านมา

Belliance, James and Brandt, Ron (2011) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของไทยที่ยังเป็น แบบศตวรรษที่ 19-20 คือ มุ่งฝึกฝนคนตามความชำนาญเฉพาะทางเพื่อผลิตแรงงานไปป้อนโรงงาน อุตสาหกรรมที่ใช้ระบบการผลิตแบบสายพาน จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ล้าหลัง และทำให้เศรษฐกิจและ สังคมของไทยในยุค ปัจจุบันพัฒนาได้ช้ากว่าประเทศอื่นๆ หรือมีปัญหาในหลายด้าน จำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูประบบการศึกษาและการฝึกอบรมแรงงานใหม่ทั้งหมด โลกสมัยใหม่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ชนิดที่การจัดการศึกษาแบบโรงงาน เพื่อผลิตคนที่มีความรู้ ทักษะบางอย่าง และการท่องจำข้อมูลไป

ทำงาน ชุดหนึ่งในระบบ แบ่งงานกันทำ เพื่อผลิตสินค้าและบริการเพื่อการส่งออกส่วนใหญ่และขายในประเทศ ส่วนหนึ่งแบบที่ไทยทำอยู่ เป็นเรื่องล้าสมัย การศึกษาไทยจึงล้าหลังประเทศอื่นๆ ที่ปฏิรูปการศึกษาอย่างได้ผลมากกว่าไทย การพัฒนาทางเศรษฐกิจการเมืองของไทยก็ล้าหลัง ตามไปด้วย

วิทย์ วิศุทธิ์ (2553) กล่าวว่า ชนชั้นนำไทยนำเข้าการศึกษาจากประเทศตะวันตกเข้ามาในศตวรรษที่แล้ว ปรัชญาหรือเป้าหมายในการจัดการศึกษาของชนชั้นนำ ไทยจึงผสมผสานแนวคิดแบบศักดินากับทุนนิยมกึ่งเมืองขึ้น มุ่งจัดการศึกษาแบบแบ่งชนชั้นเพื่อคัดเลือกคนจำนวนหนึ่งไปทำงานรับใช้ระบบเศรษฐกิจในระดับที่แตกต่างกัน คนที่อธิบายเรื่องนี้ได้อย่างตรงไปตรงมาและชัดเจนที่สุดคือ หม่อมเจ้าประยุฤทธิ์สมุหเทศาภิบาลราชบุรี ในยุคราชาธิปไตย “การค้าและราชการงานเต็มแล้ว คนที่ได้รับการศึกษาว่างานมากขึ้น ทางแก้ก็คือ ต้องปันคนให้ได้รับการศึกษาเป็น 2 พวกคือ จำพวกที่ความประสงค์จะไว้สำหรับใช้รับราชการและประโยชน์แก่การค้าขายขนาดใหญ่พวกหนึ่ง สำหรับจะให้เป็นพลเมืองดีพวกหนึ่ง พวกแรกจะรับจากผู้มีกำลังทรัพย์และตระกูล และในต่างจังหวัดนั้นให้มีการ คัดเลือก “ช่างเผือก” ส่งเข้ามากรุงเทพฯ เรียนทุนของรัฐบาล พวกที่ 2 คือราษฎรทั่วไป ควรให้การศึกษาอย่างน้อยที่สุด แต่ฝึกหัดให้ถือเป็นเกียรติยศของลูกผู้ชายผู้ดีที่จะเปลี่ยนแปลง สรรณะ 3 ประการคือ ตระกูล ชชาติ ศาสนา นั้นไม่ได้ หนังสือนั้นให้อ่านออกเขียนได้ แต่ปลูกฝังให้เป็นคนเชื่อในรัฐบาลอย่างแน่นแฟ้น และรู้เพียงสาทางการเมือง การที่ต้องแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มก็เพราะต้องการจะปันตระกูลผู้ดีออกจากไพร่มาให้ปะปนกันน้อยลงที่เป็นอยู่ในเวลานี้ โรงเรียนประจำตำบลสำหรับคนทั่วไป คือ โรงเรียนประจำตำบลที่มีได้หลายโรง ส่วนโรงเรียนประจำอำเภอ จังหวัด และมณฑลนั้นมีที่ละแห่งสำหรับคัดช่างเผือก...”

นอกจากชนชั้นนำไทยจะมีเป้าหมายการจัดการศึกษาที่เน้นระบบแพ้คัดออกแล้ว พวกเขายังมีองค์ความรู้ที่จำกัดและสอนให้คนส่วนใหญ่เชื่อว่าการศึกษา คือ “การไปเรียนหนังสือกับผู้สอนตามหลักสูตรต่างๆ ในสถาบันการศึกษา” เพื่อให้ได้ความรู้ ทักษะ และประกาศนียบัตรสำหรับไปหางานทำได้ดีขึ้น ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะอ่านหนังสือหรือเรียนรู้ด้วยตนเองต่อ ทั้งที่การเรียนรู้ด้วยตนเองคือวิธีการ และกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ ซึ่งหมายรวมถึงการรับรู้ ตีความ จดจำ เชื่อมโยง รวบรวม ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ด้วยตัวของเราเอง และ การรู้จักประยุกต์สิ่งที่เราได้เรียนรู้มาไปใช้ในการใช้ชีวิต การทำงาน การแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อตัวเราและสังคม

คนไทยส่วนใหญ่ถูกชนชั้นนำกล่อมเกลามาให้มองแบบแค่ว่า ความรู้ คือ ข้อมูลที่อยู่ในตำรา ดังนั้น การจัดการศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงเน้นการจัดให้ครูอาจารย์บรรยายให้นักเรียนฟังในห้องเรียน และนักเรียนกลับไปอ่านสมุดจดคำบรรยายเอกสารประกอบการสอนตำราเพื่อจดจำไปตอบข้อสอบให้ตรงกับตำรา ครูอาจารย์ไทยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในแนวนี (ฟังบรรยาย-ท่องจำ-สอบ) มาก่อน และมีความเป็นนักวิชาการ นักอ่าน นักวิจัยน้อย พวกเขาจึงถนัดในการบรรยายตามตำราตามหลักสูตรให้นักเรียนท่องจำไปสอบตามที่พวกเขาเองได้รับการศึกษาวิธีนี้มาการจัดการศึกษาที่ครูอาจารย์ไทยส่วนใหญ่ทำอยู่จึงเป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ล้าหลัง ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพสมองในการเรียนรู้ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็นการจัดการศึกษาไทยยังมีแนวคิดแบบจารีตนิยม คิดว่าจะสามารถสอนให้ผู้เรียนเป็นคนดีได้ด้วยการสั่งสอนอบรมให้เชื่อฟังโดยใช้วิธีลงโทษ ขาดความเข้าใจเรื่องจิตวิทยา เรียนรู้ของคน การสอนให้ท่องจำ เชื่อฟัง กฎเกณฑ์ ระเบียบประเพณีต่างๆ เป็นการมุ่งยึดเหนี่ยวให้ผู้เรียนเชื่อตามโดยไม่ฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และไม่ได้ฝึกฝนผู้เรียน เกิดจิตสำนึกที่จะเรียนรู้เรื่องวินัย จริยธรรม ค่านิยมที่ดี ด้วยตัวของเขาเองในฐานะที่เป็นสิ่งที่มีเหตุผล มีประโยชน์ทั้งสำหรับตัวเขา ชุมชน และประเทศ เป้าหมายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในยุคปัจจุบันอ้างว่า มุ่ง

สอนให้ ผู้เรียนเก่ง ดี มีความสุข มีความรู้/ทักษะที่จะใช้ประโยชน์ได้ และเป็นพลเมืองดี แต่เป็นการเขียนเป้าหมายแบบกว้างๆ ครอบจักรวาล ไม่ได้เน้นลำดับความสำคัญและไม่มีการวางแผนกำหนดนโยบายมาตรการ ดัชนีชี้วัด การประเมินผลว่าจะบรรลุเป้าหมายได้มากน้อยแค่ไหนอย่างไรเหมือนกับจะสรุปอย่างง่าย ๆ ว่า ถ้าจัดการสอนการเรียนไปตามหลักสูตรและแนวทางการบริหารต่างๆ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว จะบรรลุเป้าหมายกว้างๆ เหล่านั้นได้เอง ซึ่งต่างจากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา เขาจะกำหนดอุดมการณ์ เป้าหมาย ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนกว่า

Maxwell, Daniel and Peerasit Kamnuansilpa (2016) กล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของระบบการศึกษาของไทยคือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมมาแบบล้าหลังทั้งเรื่องอุดมการณ์และแนวทางการศึกษาเรียนรู้ มีกรอบ คิดแบบจารีตนิยม (CONSERVATIVE) มุ่งรักษาสถานภาพเดิมที่พวกตนเคยชินและได้รับประโยชน์ เน้นเรื่องการเชื่อฟัง การเคารพค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม และสอนความรู้สามัญ และทางอาชีพที่เน้นการท่องจำและวัดผลในเรื่องเนื้อหาไม่ได้ฝึกการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย อย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ขาดความเข้าใจและละเลยการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมยอมจำนนนั่งเรียนเฉยๆ เชื่อตามๆ กัน ไม่คิด ไม่ซักถามโต้แย้ง ไม่ได้แสดงออกความเป็นตัว ของตัวเองหรือคิดสร้างสรรค์ซึ่งต่างจากประเทศ เช่น ไต้หวัน ญี่ปุ่น ซึ่งตระหนักว่าการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเองกล้าคิดแตกต่างเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการและนวัตกรรม

วิทยากร เชียงกุล (2553) กล่าวว่า การที่ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความขัดแย้งและความด้อยพัฒนาทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในระดับที่รุนแรง ส่วนหนึ่งเพราะการบริหารจัดการการศึกษาของไทย ผลิตได้แต่ผู้สำเร็จการศึกษาชนิดที่มีความรู้/ทักษะที่พอจะไปทำงานการผลิตในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรมที่พึ่งเครื่องจักรกลมากได้ในระดับหนึ่ง แต่ไม่ได้พัฒนาเป็นพลเมืองที่ฉลาดทั้ง 3 ด้าน และมีวุฒิภาวะเป็นพลเมืองที่คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ มีวินัยความรับผิดชอบสูงในระดับเดียวกับประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม และประเทศตลาดเกิดใหม่ที่เน้นการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ครูเปรียบเสมือนน้ำทิพย์ที่คอยหล่อเลี้ยงการศึกษาของชาติให้มีมั่นคงทางด้านจิตใจระหว่างครูกับศิษย์ในการพัฒนาร่วมกัน แม้ว่าจะมีการล่าอาณานิคมทางการศึกษาที่มาจากประเทศต่าง ๆ นั้น ทำให้วิธีคิดของครูบางคน บางกลุ่ม อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ความศรัทธาในวิชาชีพที่ถูกเฝ้ามองจากบุคคลภายนอกจึงเกิดข้อคำถามขึ้นกับครู คือ จิตวิญญาณของความเป็นครูยังหลงเหลืออยู่หรือไม่ ซึ่งทั้งนี้อาจมองได้เป็นสองขั้ว (binary) ทั้งที่เป็นภาพเชิงบวกและเป็นภาพเชิงลบ เหตุการณ์บางอย่างที่เกี่ยวกับการกระทำของครูบางคน ทั้งที่ปรากฏในสื่อหรือยังซ่อนเร้นอยู่ สิ่งนี้ล้วนสร้าง “ตราบาปหรือรอยสัก” ให้กับวิชาชีพครู ความเป็นอยู่ของครูในวิชาชีพนี้บางครั้งมีความถดถอยลง ซึ่งมีสาเหตุจากความไม่เข้าใจอย่างชัดเจนในแก่นแกนปรัชญาการศึกษาของชาติที่ถูกกำหนดจากผู้ที่มีอำนาจ โดยที่ไม่มีประสบการณ์ทางด้านการจัดการศึกษาเลย เมื่อเป็นเช่นนี้ สภาพแห่งการทำงานที่เป็นอยู่เพียงคาดหวังว่าอนาคตอันใกล้นี้กับ “ผู้มีอำนาจใหม่” คงจะจัดการศึกษาหรือวางนโยบายการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม ฉะนั้นจึงไม่แปลกอะไรเลยที่ครูผู้สอนจะเพียงรักษา สถานภาพเดิม (status quo) ของตนเองให้คงอยู่ไว้จากสภาพจริงที่เป็นอิทธิพลหลักหนึ่งที่ครูจะต้องสมยอมใน “อำนาจของหลักฐานและเอกสาร” การจัดเตรียมกิจกรรมที่แปลกใหม่เพื่อเพิ่มสมรรถนะ เพิ่มความรู้ เพิ่มคุณลักษณะ และการแสดงออกของผู้เรียน (CKAP = Competency, Knowledge, Attributes and Performances) จึงค่อนข้างน้อย เพราะกฎเกณฑ์บางอย่างในการประเมินความเป็นครูถูกอำนาจทับซ้อนด้วยเอกสารที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

การเป็นอยู่และดำรงอยู่ของครูอีกประการหนึ่ง คือ ภาพรวมในเรื่องเงินเดือนหรือค่าตอบแทนของครูยังถือว่าน้อยเมื่อเทียบกับประเทศที่ให้ความสำคัญในวิชาชีพนี้ว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศฟินแลนด์ ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี เป็นต้น ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพครู ไทยจำเป็นต้องกอบกู้สภาพทางเศรษฐกิจของครูให้สามารถเป็นอยู่และดำรงอยู่ได้ดีกว่าเดิม อาจจะมีการเพิ่มพูนแรงจูงใจในลักษณะ “รางวัล” กับความมุ่งมั่นและความเชี่ยวชาญในแต่ละระดับ สถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ให้มากขึ้น จะเป็นแรงกระตุ้นใฝ่สัมฤทธิ์ให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในศตวรรษที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ว่า ครูและการจัดการเรียนรู้ได้นำการศึกษาแบบตะวันตกมาปรับใช้ในประเทศไทย ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อผลิตแรงงานสำหรับการค้าและการรับราชการ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนหนังสือกับครูสอนตามหลักสูตรต่างๆ ในโรงเรียน ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะอ่านหนังสือหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการจัดให้ครูอาจารย์บรรยายให้นักเรียนฟังในห้องเรียน และนักเรียนกลับไปอ่านสรุปจดคำบรรยายเอกสารประกอบการสอนตำราเพื่อจดจำไปตอบข้อสอบให้ตรงกับตำราเรียน ดังนั้นครูเป็นแหล่งความรู้เดียวของผู้เรียนมากมาย จึงทำให้การเรียนรู้ในอดีตไม่ประสบผลสำเร็จ เป็นสาเหตุเกิดการปฏิรูปครั้งใหญ่ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้และแก้ปัญหาได้

3. ศตวรรษที่ 21

ธงชัย สมบูรณ์ (2555) ได้กล่าวว่า การศึกษาไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ครูมีความผูกพันในพันธสัญญาและเป้าหมายทางการศึกษาโดยรวม กล่าวคือ การสร้างคนเก่ง สร้างคนดีและที่สำคัญต้องสามารถบอกกล่าว อบรมและขัดเกลาให้ผู้เรียน ใช้ชีวิตอย่างปกติสุขภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้เป็นอย่างดี ครูจะต้องเป็นผู้ให้ “ส่วนผสม” นี้ เพื่อก่อให้เกิดเป็นเนื้อเดียวกันแต่อย่างใดก็ตาม ความเป็นอยู่ และดำรงอยู่ ของครูจะดีขึ้น จำเป็นต้องอิงแอบกับบริบทของชาติด้วย ทั้งนี้ผู้เขียนขอเสนอรูปแบบ “SMART” ดังนี้ 1. S = Social skill ทักษะเชิงสังคม ครูไทยจะต้องมีวิถีชีวิตที่ไม่ตกเป็นทาสและสมยอมกับสภาพการณ์ของสังคมที่มีลักษณะแบบบริโภคนิยม เงินตรานิยม และวัตถุนิยม ต้องเข้าถึงและนำแนวเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) มาเป็นแก่นแกนในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ ครูไทยต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมในองค์กรร่วมการทำงานเพื่อส่วนรวม (togetherness) มากขึ้น เข้าใจใน “ความต่าง” ทั้งผู้เรียนและเพื่อนร่วมงานมากขึ้นด้วย 2. M = Managerial skill ทักษะเชิงบริหารจัดการ ทั้งทักษะการจัดการเวลา การบริหารจัดการคน เพราะคนถือว่าเป็นทรัพยากรอันมีค่าของชาติ แต่บางครั้งครูก็ต้องทำหน้าที่สอนผู้เรียนให้เข้าใจถึงแก่นของการพัฒนาชาติแบบองค์รวม ว่าบางครั้งการให้อภัย การยกโทษ การไม่เป็นไร ก็มีส่วนทำให้ชาติระเบียบวินัยไป 3. A = Academic skill ทักษะเชิงวิชาการ ครูไทยต้องถนัดลึกในวิชาชีพ เข้าถึงการจัดการเรียนรู้ (pedagogy) ที่ชัดเจน มีทักษะการส่งผ่านข้อความรู้ถึงผู้เรียนในลักษณะทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลป์ สร้างฐานคติ ทางการเรียนรู้ที่ทันสมัย (Reimers, E.V.,2003) “ผู้ที่เป็นครูผู้สอนนั้น ต้องมีความหุรหุราทางความคิด จัดกิจกรรมที่แปลกใหม่ และที่สำคัญ ทุกครั้งที่แนะนำลูกศิษย์ต้องแนะนำด้วยเสียงที่ออกจากหัวใจ มิใช่เสียงที่ ออกจากช่องปาก” 4. R= Researching skill ทักษะการเฝ้ารู้ ค้นคว้าอยู่เสมอ มีการสร้างข้อความรู้ใหม่และทันสมัยอยู่เป็นประจำ ผึกทักษะการต่อยอดให้กับผู้เรียนตลอดเวลาที่มีการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน (Yates,S.M.,2007) ครูไทยในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นคนที่มีมหาความรู้ที่ใหม่ๆเสมอ จึงจะทำให้ชีวิตในความเป็นครู ของตนเองไม่น่า

เป้าหมาย 5. T=Technological skill ทักษะเชิงเทคโนโลยี ซึ่งจะรวมถึงทักษะการเข้าถึงและกลั่นกรองข้อมูลและข่าวสาร รู้การนำมาใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างชาญฉลาด มีการใช้สื่อทางด้านเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการใฝ่รู้และสร้างบรรยากาศที่ที่น่าสนใจ สิ่งที่สำคัญที่สุดของเทคโนโลยี คือ เทคโนโลยีทางด้านความคิด (Technology of Thinking) ที่ครูพึงมีในกาลปัจจุบัน นี่เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งที่ผู้เขียนพยายามสะท้อน (Reflection)

UNESCO (2016) กล่าวว่า การจะสร้างพลเมืองที่มีความคิดอ่าน อุปนิสัยใจคอ ทักษะ และความรู้แบบใหม่ ที่จะใช้งานในโลกศตวรรษที่ 21 ได้ดี เรื่องที่สำคัญคือ ต้องเปลี่ยนแปลงครู อาจารย์ การบริหารจัดการ หลักสูตร วิธีการเรียน การสอน การวัดผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการผลิต คนที่มีความรู้ ทักษะ ชนิดที่เป็นที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแตกต่างไปจากศตวรรษ ก่อนหน้านั้น ต้องปฏิรูปครู อาจารย์ใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ คุณสมบัติ แบบใหม่ก่อน พวกเขาจึงจะสามารถสอนแบบใหม่ได้ หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแปลง อย่างพลิกโฉม จากการที่ครูสอนแบบบรรยายให้นักเรียน จำประมวลความรู้ เป็นการเรียนรู้ แบบสัมมนา ทดลองทำโครงการ ทำวิจัย ทำความเข้าใจปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา ที่ผู้เรียนจะต้องอ่าน ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น ครูเปลี่ยนจากผู้บรรยายเป็นโค้ช เป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็น ฝึกภาคปฏิบัติ วิจัย ทำโครงการแก้ปัญหา การฝึกทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน การประเมินผลต้องเปลี่ยนตามให้สอดคล้องกับหลักสูตร และวิธีการสอนการเรียนแบบใหม่ด้วย ผู้เรียนควรประเมินตนเองได้ เพื่อนควรช่วยกันประเมินได้ ครูช่วยกันประเมินนักเรียนในโรงเรียนของตน ในชั้น ประถม มัธยม ครูประจำชั้นควรติดตามเด็กกลุ่มเดิมที่เลื่อนชั้นไปอย่างต่อเนื่อง ครูผู้นั้นจะได้รู้พัฒนาการ ความก้าวหน้าของผู้เรียน ราว 30 คนได้อย่างใกล้ชิด แทนการสอนแต่วิชาการและสอบแบบมาตรฐานที่เน้นการ วัดว่าใครเก่งกว่าใครแค่ไหน ควรสอบหรือประเมินผลโดยครูในโรงเรียนเองแบบวัดความก้าวหน้า ของนักเรียนแต่ละคนเรียนรู้อะไรเพิ่มขึ้นแค่ไหนอย่างไร เพื่อที่จะหาทางช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้ได้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องเร่งรัดพัฒนาครูอาจารย์ไทยให้มีความรู้ทักษะเรื่องการประเมินผล ซึ่งนักการศึกษา ต่างประเทศมองว่าครูอาจารย์ไทยมีความรู้เรื่องนี้น้อยมาก หลักสูตรวิชาพื้นฐานที่สำคัญ เช่น การอ่าน ภาษาไทยตั้งแต่ชั้นประถมควรปรับให้เน้นการเข้าใจประเด็นสำคัญเพื่อไปใช้งานในโลกจริงต่อไปได้

ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาสมรรถนะและทักษะด้านความรู้ การคิดและการปฏิบัติงานได้ระยะหนึ่งแล้ว ครูก็ควรที่จะส่งเสริมให้พัฒนาทักษะที่จะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ทั้งที่เป็นรูปแบบการปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว หรือปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ นั่นก็คือทักษะการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนควรจะได้รับฝึกหัดฟัง พูด อ่าน เขียน และนำเสนออย่างเป็นกระบวนการโดยพัฒนาหลายๆ ทักษะย่อยควบคู่กันไป และในการส่งเสริมและฝึกหัด ครูผู้สอนพึงให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะเหล่านั้น ร่วมกับบุคคลแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนและครู การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม สืบค้น วิเคราะห์ เรียบเรียง นำเสนอ และสื่อสารต่อสาธารณะในรูปแบบต่างๆ คือหลักการสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งระหว่างการทำงานหรือเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับผู้อื่น ผู้เรียนก็จะมีโอกาสได้พัฒนาสมรรถนะในด้านการทำงานกับผู้อื่น สามารถที่จะปรับตัว และอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างจากความคิด ความเชื่อของตนเองได้ นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความ “รู้เท่าทัน” ต่อภัยอันตรายต่างๆ ที่จะเข้ามาสู่ตนเองในลักษณะต่างๆ มีทักษะในการปฏิเสธอบายมุข การควบคุมพฤติกรรม ด้านเพศ การใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและมีความกล้าหาญทางจริยธรรม หักห้ามใจตนเองมิให้ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น (พัชรภา ตันติชูเวช และ จุญศรี มาติลกโกวิท, 2559)

ตามแนวคิดโครงการ PISA ของ OECD หลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมปลายถึงมหาวิทยาลัย ควรรวมสาขาวิชาปรัชญา ประวัติศาสตร์ การบริหารจัดการ การเมือง สังคมวิทยาแนววิพากษ์ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม เข้าใจ บริบทสังคมจริง โดยศึกษาสังคมไทยในระบบโลกทั้งมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ระบบนิเวศ (รวมวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี) อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจมิติทั้ง 4 ด้านของสังคมอย่างเป็นองค์รวมเพิ่มขึ้น แทนที่จะเรียนแต่ละวิชาแบบแยกเป็นส่วนๆ อย่างกลไก ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นวิธีแก้ปัญหาได้เพียงบางส่วน แต่ไม่เห็นภาพใหญ่ทั้งระบบการศึกษาต้องรวมถึงการสัมผัส สังเกต วิจัย เรียนรู้กรณีศึกษา ท่องถิ่น และประเทศไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจสังคมโลก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ ทั้งภาพย่อย ภาพใหญ่ อย่างเชื่อมโยงเป็นองค์รวมทั้งผู้เรียนและครูอาจารย์ต้องศึกษา วิเคราะห์จากปัญหาต่างๆ ในสังคมจริง ระดับสังคมหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย อย่างเข้าใจความเชื่อมโยงกับปัญหาระดับประเทศ ระดับโลก การสอนแบบเน้นการจดจำข้อมูลแบบยุคก่อนจำเป็นลดลง เพราะในยุคนี้ผู้เรียน สามารถค้นหาข้อมูลจากเว็บไซต์ค้นหา เช่น Google และเว็บไซต์ค้นหาอื่นๆ ได้ไม่ยาก เรื่องที่ยากกว่าคือการสอนให้ผู้เรียนรักในเรื่องการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ รู้ว่าจะค้นหา ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง น่าเชื่อถือและรู้จักการประเมิน ตีความ วิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร ปัจจุบันถึงประเทศไทยจะมีสถิติการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ค่อนข้างสูงโดยเฉพาะในหมู่เด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ยังใช้เพื่อเรื่องการสื่อสารส่วนตัวและเรื่องความบันเทิงมากกว่าเรื่องการหาความรู้ แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การทำให้เด็ก เยาวชน พลเมือง สนใจการอ่าน การค้นคว้าเรียนรู้ และรู้จักวิธีการค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลศึกษาด้วยตนเองได้เพิ่มขึ้น รู้จักคัดเลือก ประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ความรู้ ความเข้าใจที่เราสามารถอธิบาย ถ่ายโอนใช้งานได้ เป้าหมายของการเรียนรู้ นอกจากเพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาต่างๆ ในโลกสมัยใหม่แล้ว ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จักวิธีวิเคราะห์ว่า อะไรคือปัญหา และคิดหาวิธีแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมสร้างสังคมให้ดีขึ้นด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนเน้นการเรียนรู้แบบเพื่อแก้ปัญหา (Problem Based Learning) ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรศึกษาทำความเข้าใจด้วยว่าปัญหาต่างๆ ในสังคมนั้นมีทั้ง 1) ปัญหาเชิงเทคนิคที่มักเห็นได้ชัด ซึ่งแก้ได้ด้วยการลงทุน และการบริหารจัดการ และ 2) ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ทางเศรษฐกิจ การเมือง ที่ต้องการการวิเคราะห์ภาพรวมอย่างวิพากษ์ คิดและทำเชิงปฏิรูปโครงสร้างอย่างจริงจัง จึงจะแก้ปัญหา/พัฒนาประเทศอย่างได้ผล

เรื่องที่กล่าวมาทั้งหมด มีองค์ความรู้อยู่ในโลกนี้รวมทั้งในประเทศไทยด้วยมากพอที่เราจะศึกษาค้นคว้า แปร ดัดแปลงจากต่างประเทศ และเรียนรู้จากครู อาจารย์ นักวิชาการ ไทยที่เก่งๆ จากงานวิจัยและหนังสือต่างๆ ได้ประเด็นสำคัญ คือ ต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเป็นคนรักการอ่าน รักการเรียนรู้แบบนักวิชาการที่สนใจค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยปัญหาและหาทางออกอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ มีเหตุผล มีหลักฐานพยาน มีการทดลองยืนยันได้ โดยจะต้องปฏิรูปเริ่มต้นจากการฝึกผู้ที่จะไปทำหน้าที่ครูอาจารย์ที่มีคุณภาพสูงพอที่จะเป็นผู้นำและถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้

จากข้อความที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ครูในศตวรรษที่ 21 จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ทักษะเชิงสังคม ทักษะเชิงบริหารจัดการ ทักษะเชิงวิชาการ ทักษะการใฝ่รู้ และทักษะเชิงเทคโนโลยี เพื่อให้ครูเข้าใจความแตกต่างทั้งผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน มีการจัดสรรเวลาที่เหมาะสม สร้างกระบวนการเรียนที่น่าสนใจ ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ และมีความรู้ในด้านเทคโนโลยีสามารถนำความรู้ต่างๆ ไปอบรมและขัดเกลาให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้และแก้ปัญหาได้

4. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในศตวรรษที่ 21

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2555) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย สมรรถนะเป็นหลักที่สำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษใหม่ เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายสามารถที่จะกล่าวสรุปสมรรถนะสำคัญต่างๆ ให้เหลือเพียง 4 สมรรถนะ ซึ่งเรียกว่า “Four Cs” ทำให้สะดวกต่อการจดจำและนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร และกำหนดเป็นเป้าหมายของการเรียนการสอน สำคัญของแต่ละสมรรถนะสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

4.1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) หมายถึง การที่บุคคลสามารถให้เหตุผลในประเด็นต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะคิดอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ได้ว่า องค์ประกอบย่อยของสิ่งต่างๆ นั้นทำงานสัมพันธ์กันในภาพรวมอย่างไร สามารถที่จะตัดสินใจ พิจารณาและวิเคราะห์ข้อเสนอมุมมอง ความคิด หรือประเด็นโน้มน้าวต่างๆ โดยประเมินจากประจักษ์หลักฐานที่เชื่อถือได้ นอกจากนี้ ยังจะต้องสามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ และระบุหรือตั้งคำถามที่สำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4.2 การสื่อสาร (communication) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะจัดการความคิด ด้วยการเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ แล้วใช้การพูด เขียน (วจนภาษา) และการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง (อวจนภาษา) ในหลากหลายรูปแบบ และได้ในหลายบริบทเพื่อสื่อความหมายเหล่านั้นให้ปรากฏสามารถที่จะฟังอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจสารหรือความหมายที่แท้จริง รวมถึงเข้าใจค่านิยม เจตคติ และเจตนาของผู้พูด ที่ซ่อนแฝงอยู่ในเนื้อหาของสิ่งที่ฟังได้ รวมทั้งสามารถสื่อสารได้หลากหลายตามวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารเพื่อให้ความรู้ เพื่ออธิบาย เพื่อโน้มน้าวหรือชักชวน และสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างหลากหลาย เพื่อที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพให้แก่การสื่อสารของตนเอง

4.3 การร่วมมือร่วมใจ (collaboration) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงให้เห็นความสามารถในการที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้วยการมีจิตใจที่เปิดกว้างเป็นผู้รับฟังที่ดี มีจิตใจที่เคารพความแตกต่างของบุคคลอื่น สามารถที่จะยืดหยุ่นและเต็มใจที่จะประนีประนอม เพื่อที่จะทำงานบรรลุตามเป้าหมาย มีความรับผิดชอบและมีค่านิยมส่วนตัวที่จะอุทิศและเสียสละแก่ส่วนร่วม โดยถือว่า ตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่มและต้องรับผิดชอบ ที่จะทำให้กลุ่มหรือทีมทำภารกิจให้สำเร็จตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ แม้ว่าตนเองอาจจะต้องได้รับความยากลำบากบ้างก็ตาม

4.4 การคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม (creativity and innovation) หมายถึง ความสามารถของบุคคล ที่จะสร้างความคิดใหม่ ซึ่งเป็นนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการแก้ไขหรือพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถที่จะสร้างความคิดใหม่ ๆ ที่มีคุณประโยชน์ ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข และประเมินความคิดเดิมที่ได้เคยคิดขึ้นมา เพื่อพัฒนาให้เป็นความคิดสร้างสรรค์ขั้นสูงสุด มีใจเปิดกว้าง ยอมรับและตอบสนองต่อมุมมองความคิดอื่น ๆ ที่อาจจะแตกต่างไปจากตน นอกจากนี้ ยังจะต้องสามารถทำความเข้าใจกับสถานการณ์หรือประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทจริง รวมถึงข้อจำกัดที่อาจจะส่งผลต่อความคิดใหม่ รวมทั้งมองความล้มเหลวว่าเป็นโอกาสของการเรียนรู้และการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ อาจจะต้องใช้เวลายาวนาน และอาจจะต้องเผชิญอุปสรรคหรือความล้มเหลวในบางครั้ง

สมรรถนะข้างต้น เป็นสมรรถนะหลักที่สำคัญของการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษใหม่ซึ่งสามารถที่จะกล่าวสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย มีพันธกิจที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มี “ความเก่ง” ใน 4 ประการ คือ เก่งสื่อสาร เก่งคิด เก่งคน และเก่งชีวิต กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องสามารถใช้ภาษาเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาคูณภาพชีวิตได้ รู้จักวิธีการคิดอย่างเป็นระบบ คิดด้วยเหตุด้วยผล มีวิจารณญาณ

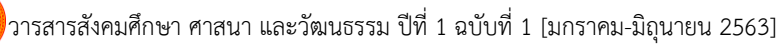

และสามารถที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ สามารถอยู่ร่วมและช่วยเหลือสังคม รวมถึงมีความเห็นชอบ ว่าอะไรคือเป้าหมายของชีวิตและการไปสู่เป้าหมายนั้นโดยการรับผิดชอบต่อสังคม และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

วิวัฒน์ คติธรรมนิยต์ และ ชื่นขวัญ บุญทวี (2551) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการทำงานของสมองของเด็กวัยต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้งานได้ รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กใฝ่รู้รักการอ่านรู้วิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไปได้ เช่น การสอนภาษาควรสอนแบบธรรมชาติ (WHOLE LANGUAGE) การสอนทุกเรื่องใช้สื่อหลายชนิด สอนแบบเชื่อมโยงความหมายเรื่องที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงและความรู้เดิมของนักเรียน การทดลอง และฝึกภาคปฏิบัติเพิ่มขึ้น ฝึกการจำแบบเชื่อมโยง (ไม่ใช่จำเป็นส่วนๆ แบบนกแก้วนกขุนทอง) เรียนรู้คติวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ในชีวิตและสังคมมากขึ้น เรียนรู้จักธรรมชาติของตนเอง เรื่องชุมชน สังคม รวมทั้งธรรมชาติสิ่งแวดล้อม หลักสูตรควรจัดให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละขั้นตอน และเน้นให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดรวบยอดที่สำคัญ รู้ว่าปัญหาสำคัญคืออะไร เรียนไปเพื่อใช้ประโยชน์อะไร ไม่ใช่ครอบคลุมนวิชาจำนวนมากและมีแต่ข้อมูลรายละเอียดที่นักเรียนต้องเรียนแบบท่องจำเพื่อไปสอบระดับปฐมวัยเป็นพื้นฐานที่สำคัญ และเด็กวัยนี้สมองกำลังเรียนรู้ได้เร็วต้องพัฒนาครูที่เก่งและเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก สอนแบบเตรียมความพร้อมเรื่องความฉลาดในทุกด้านโดยเน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเล่น ทำกิจกรรมต่างๆ ดนตรี ศิลปะ กีฬา การเรียนภาษาไทยแบบธรรมชาติ ฯลฯ ระดับประถมศึกษาตอนต้นก็สำคัญเช่นกัน ควรเน้นภาษาไทยให้ใช้งานได้โดยเฉพาะการอ่านแบบจับใจความได้ เพราะนี่คือพื้นฐานสำคัญที่จะไปเข้าใจแนวคิดรวบยอดของคำต่างๆ และเรียนวิชาต่างๆ ต่อไปได้ดี การเรียนภาษาไทยควรสอนให้นักเรียนเรียนรู้จักการอ่านนิทาน นิยายได้อย่างเพลิดเพลิน และฝึกทักษะการจับใจความ ไม่ใช่การสอนท่องจำกฎไวยากรณ์ที่น่าเบื่อ ต้องฝึกครูภาษาไทยใหม่ให้รู้จักวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การปฏิรูประบบการเรียนการสอนภาษาไทยให้เด็กอ่านได้รักการอ่านเป็นเรื่องสำคัญ เพราะมีการพบว่านักเรียนระดับชั้นประถม 3-4 ที่ยังอ่านไม่ค่อยได้จำนวนมาก แม้แต่นักเรียนชั้นมัธยมต้นสายอาชีพศึกษาก็ยังอ่านหนังสือไม่ค่อยได้ดี

สำหรับการประเมินผลระดับชาติของประเทศไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 น่าจะศึกษาจากการทดสอบนักเรียนระหว่างชาติในโครงการ PISA ขององค์กร OECD ซึ่งออกแบบการวัดผลแบบเน้นความเข้าใจ คติวิเคราะห์ แก้ปัญหาในชีวิตจริงของนักเรียนมากกว่าวัดการท่องจำตามตำรา การปฏิรูประบบประเมินผลที่ทันสมัยกว่านี้จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดวิธีการสอนของครู ต้องจัดสัมมนาฝึกอบรมครูอาจารย์ที่ยังเคยชินกับการสอนแบบเก่าให้เข้าใจใหม่ว่า การศึกษาเป็นเรื่องกระบวนการเรียนรู้เพื่อตีความข้อมูล คติวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ไขปัญหา ไม่ใช่การท่องจำข้อมูล เราจึงจะปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพใช้งานได้ และสร้างพลเมืองที่ฉลาดรับผิดชอบไปแก้ไขปัญหาและแข่งขัน และร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างแท้จริง

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (SELF DIRECTED LEARNING) การจะปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผลขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเองอย่างมากด้วย ผู้เรียนแต่ละคนมีจังหวะการเรียนรู้ ท่วงทำนองการเรียนรู้ ความชอบ ความถนัดแตกต่างกัน ถ้ามีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลแบบยืดหยุ่นจะช่วยให้เด็กรักการเรียนรู้และเรียนได้ดีขึ้น ผู้ใหญ่ควรช่วยกันทำให้เด็กเป็นคนรักการอ่าน การเรียนรู้ โดยเริ่มจากการอ่าน หนังสือนิทาน นิยาย วรรณกรรม เพื่อความเพลิดเพลิน และส่งเสริมสนองความต้องการอยากรู้อยากเห็นของเด็กๆ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดยถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุด การวิจัยพบว่าเด็กที่มีความสุขจะเรียนและสอบได้ดีกว่าเด็กที่ไม่ค่อยมีความสุข พวกเขาจะกระตือรือร้นมากกว่า มีความมานะอดทน

การศึกษาที่ยึดถือเป้าหมายทำให้ผู้เรียนได้กำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น มีความสนุกในการเรียนและรักการเรียนด้วยตนเอง ควรจะมีแนวทางดังต่อไปนี้ 1. ส่งเสริมความรักในการอ่าน การอยากรู้อยากเห็นอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้โดยไม่ต้องไปเน้นจุดมุ่งหมายอื่นใด นอกจากเพื่อความรักในการเรียนรู้โดยตัวของมันเอง เด็กที่รักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นจะสนุกกับการอ่านโดยไม่รู้สึกว่าการอ่านหนังสือคือการ ทำงานภาคบังคับที่น่าเบื่อ 2. เปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินผลโดยไม่เน้นการจัดลำดับในห้องเรียน การประเมินผลที่ดีควรวัดพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เน้นการแข่งขันกับตัวเองมากกว่า เน้นการแข่งขันกับคนอื่น และให้ผู้เรียนตระหนัก รู้จักการประเมินผลด้วยตัวของเขาเองได้ด้วย เขาจะารู้ตัวว่าเขาเรียนได้แค่ไหน ต้องปรับปรุงตัวเองอย่างไร 3. เน้นการพัฒนาความสามารถหรือความฉลาดทางด้านสังคมและอารมณ์ของผู้เรียนควบคู่ไปกับความฉลาดทางปัญญาหรือความรู้/ทักษะทางวิชาชีพอย่างถือเป็นเรื่อง สำคัญ 4. เปิดกว้างให้เด็กมีโอกาเล่นและทำกิจกรรมที่เขาพอใจโดยการรู้จักแบ่งเวลาอย่างเหมาะสม 5. เลิกการสนับสนุนให้เด็กต้องเรียนพิเศษตอนเย็น/เสาร์-อาทิตย์ เพื่อมุ่งแข่งขันให้เรียนเก่งกว่าคนอื่นหรือเรียนได้เร็วกว่าเด็กอื่นตั้งแต่อายุยังน้อย เพราะถึงเด็กบางคนจะมีความฉลาดทางปัญญาที่จะทำได้ แต่ถ้าพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเขายังไม่พร้อมหรือต้องใช้เวลาเรียนหนักไป เครียดไปอย่างไม่สมดุลกับความต้องการของชีวิตที่ต้องการพัฒนาด้านอื่นๆ ด้วย จะทำให้เขาเรียนไปอย่างไม่มีความสุข ถึงตอนต้นๆ เขาจะเรียนได้ แต่ก็อาจมีปัญหาด้านมาในภายหลังได้ ทั้งนี้รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่ควรคะยั้นคะยอให้ลูกหลานเลือกเรียนสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองชอบแต่ผู้เรียนไม่ได้ชอบอย่างแท้จริงด้วย 6. ส่งเสริมให้เด็กตั้งคำถาม คิด วิเคราะห์ รู้วิธีที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การอ่านแบบจับใจความได้ดี รู้วิธีเลือกหนังสือ ค้นหาหาข้อมูล เปิดใจกว้าง ลดอคติ มองทั้งด้านบวก ด้านลบอย่างรอบด้าน วิเคราะห์วิเคราะห์ความเชื่อถือของข้อมูล วิเคราะห์ ตีความ ข้อมูลแบบรู้จักเชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

จากข้อความที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะทั้ง 4 คือ 1.การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 2.การสื่อสาร 3.การร่วมมือร่วมใจ 4.การคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม โดยให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามธรรมชาติหรือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การต่อเลโก้ตามจินตนาการร่วมกันของเด็กอนุบาล ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับสมรรถนะทั้ง 4 และที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). ได้กล่าวของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ปัจจุบัน ในประเทศและสังคมโลกที่มีการพัฒนาก้าวหน้าไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นด้านความเจริญทางเทคโนโลยี การคมนาคม หรือการขนส่งต่าง ๆ นั้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมมนุษย์ได้ แม้กระทั้งการศึกษาในยุคปัจจุบันก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยอยู่ตลอดเวลาตามวิถีทางสังคมมนุษย์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ใช้ติดจำกัด การศึกษาไทยแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัย และวิถีความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะประเทศที่มีการพัฒนาแล้วก็ตาม หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ยังไม่สามารถบ่งชี้ให้ครูผู้สอนเห็นว่า

ผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศได้ ซึ่งขณะเดียวกันครูผู้สอนก็ได้พยายามอย่างเต็มที่เพื่อหาวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และนำมาเพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

สำหรับการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าสังคมโลกจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางอย่างไรก็ตาม กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยก็ยังคงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในด้านของการสื่อสาร การฟัง พูด อ่าน เขียน ให้มีประสิทธิภาพ โดยทั้งหมดจะต้องให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักภาษาและวรรณคดีไทยอย่างเห็นคุณค่า ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยครูผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาเทคนิควิธีที่จะให้นักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เขียนจะได้นำเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยใช้บันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 ดังต่อไปนี้

การพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 นั้น หมายความว่า เป็นวิธีที่ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องสามารถบูรณาการ จัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ให้สอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ประการแรก คือการเรียนรู้เพื่อให้มีความรู้ในสิ่งต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อไป เช่น การรู้จักแสวงหาความรู้ การต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ การสร้างความรู้ขึ้นใหม่ (Learning to know) ประการที่สอง คือการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติลงมือทำ นำไปสู่การประกอบอาชีพจากความรู้ที่ได้มา และการสร้างประโยชน์แก่สังคม (Learning to do) ประการที่สาม คือการเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข เช่น การเรียน ครอบครัว สังคมและการทำงาน (Learning to live together) ประการสุดท้าย คือ การเรียนรู้เพื่อรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้รู้ถึงศักยภาพ ความถนัดและความสนใจของตนเอง และสามารถวางแผนชีวิตให้แก่ตนเองได้ (Learning to be)

วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้น ของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 (Five Steps for Student Development) เป็นแนวทางของวิธีสอนที่มีความสัมพันธ์กันอย่างลงตัวกับทฤษฎีการสร้างสรรคความรู้ (Constructivism) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง อันมาจากข้อสงสัยและการตั้งคำถาม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการหาคำตอบ ทั้งนี้ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้คอยกระตุ้น ประคับประคอง ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดความทันสมัยและความเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างนำเสนอแนวทางวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลบางสาระดังนี้

วิธีการสอนหลักภาษาไทยที่เหมาะสมนั้น จำเป็นมากที่ครูจะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าประโยชน์จากการเรียนหลักภาษา สอนให้ผู้เรียนได้ทราบกฎเกณฑ์ทางภาษาเฉพาะที่จำเป็น เช่น ประโยคและโครงสร้างของประโยคในภาษาไทย คำและหน้าที่ของคำในภาษาไทย รูปลักษณคำไทย เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยให้หลักภาษาไทยได้เกิดความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาไทย ครูจะต้องสอนหลักภาษาไทยโดยการฝึกทักษะทั้งสี่ให้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียนโดยให้มีการซักถาม พูดอธิบาย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ต่อประเด็นของเนื้อหาหลักภาษาไทยที่ครูกำลังสอน ซึ่งครูสามารถนำบันได 5 ขั้นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน นำขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นมากำหนดกิจกรรมลงสู่แผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามขั้นตอน คือ

ขั้นแรก ครูคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการตั้งคำถาม ให้รู้จักการสังเกต ในประเด็นและกฎเกณฑ์ของหลักภาษาไทย จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเลือกประเด็นคำถามที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มาใช้เป็นประเด็นในการค้นคว้าหาคำตอบร่วมกัน ยกตัวอย่างการสอนเรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทย อาจกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดข้อคำถาม ซึ่งข้อคำถามของผู้เรียนอาจถามว่า ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย มีภาษาอะไรบ้าง วิธีสังเกตภาษาต่างประเทศแต่ละภาษามีวิธีการสังเกตอย่างไร เพราะเหตุใดภาษาไทยจึงต้องมีภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย ซึ่งคำถามของผู้เรียนทั้งหมดนี้จะนำไปสู่การค้นหาคำตอบในขั้นที่สอง

ขั้นที่สอง คือ การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ ซึ่งครูจะต้องมีบทบาทในการแนะนำแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยนำเอาข้อคำถามต่างๆที่เป็นประเด็นในชั้นเรียนมาสืบค้นหาข้อมูล ครูจะต้องทำหน้าที่ประทับประคองให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาจัดกิจกรรมในชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่งในขั้นที่สาม

ขั้นที่สาม คือ การสร้างองค์ความรู้ โดยให้ผู้เรียนนำเอาข้อมูลความรู้ที่ได้มานั้นมานำเสนอและช่วยกันอภิปรายเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการถกประเด็นร่วมกัน เช่น เพราะเหตุใดภาษาไทยจึงต้องมีภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย ประเด็นคำตอบของผู้เรียนแต่ละคนนั้นอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยครูจะต้องคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนได้อภิปรายความรู้มีการวิพากษ์วิจารณ์ความรู้ ที่ได้มาร่วมกันเพื่อเป็นการสรุปและสร้างองค์ความรู้จากนั้นในขั้นที่สี่

ขั้นที่สี่ เป็นการสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการนำเอาความรู้จากการค้นคว้าด้วยตนเองมาใช้ในการกระบวนการของการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น กำหนดให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในการสื่อสาร เช่น เขียนสื่อสารความรู้ในรูปแบบการเขียนเรียงความ การเขียนบทความ การเขียนวิเคราะห์วิจารณ์ ตลอดจนการพูดหน้าชั้นเรียนในรูปแบบต่างๆ อาจเป็นการพูดนำเสนอข้อมูล การพูดวิเคราะห์วิจารณ์และการพูดแสดงความคิดเห็น ซึ่งการนำเสนอทักษะการสื่อสารด้วยการพูด หากจะให้เกิดรูปธรรมและชิ้นงานของผู้เรียน ครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนได้อัดคลิปวิดีโอมาส่ง โดยใช้เครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันที่มีอยู่หรือหาได้ง่าย ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือกล้องดิจิทัล เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมในชั้นเรียนลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวสนใจในวิธีการนำเสนอและการสื่อสารรูปแบบต่างๆได้

ขั้นที่ห้า เป็นขั้นของการบริการสังคมและจิตสาธารณะ หลังจากที่ได้มีการสื่อสารด้วยวิธีต่าง ๆ แล้ว ข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนได้มีการสื่อสารโดยการบันทึกไว้ในลักษณะต่างๆ ในขั้นที่สี่ เช่น คลิปวิดีโอการพูดสื่อสารลักษณะต่างๆ เรียงความ บทความ เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ที่เป็นผลงานนักเรียน ครูอาจจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าในผลงานของตน แล้วนำผลงานของตนมาเผยแพร่ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการผลงานคลิปวิดีโอ งานเขียน เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้แก่คนอื่นในโรงเรียน เป็นต้น

การสอนวรรณคดีไทย แม้ว่าครูผู้สอนจะสอนวรรณคดีไทยในระดับชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาก็ตาม การเรียนการสอนวรรณคดีไทยยังคงประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทยอย่างแท้จริง ครูมักจะมุ่งเน้นในการสอนคำศัพท์และเนื้อหาของวรรณคดีมากกว่าการพัฒนาความคิดของผู้เรียน ให้รู้จักสังเกต แยกแยะ วิเคราะห์ วิจารณ์ ฉะนั้น เพื่อให้การสอนวรรณคดีเป็นไปตามหลักการที่เหมาะสม ครูจะต้องสอนเนื้อหาวรรณคดีให้มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการเรียนรู้ สามารถดึงแค้น วิเคราะห์วิจารณ์สังคม ตัวละครได้

อย่างมีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณได้ นอกจากนี้ครูจะต้องสามารถสอนวรรณคดีในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมได้ จะต้องสอนวรรณคดีในฐานะเป็นศิลปะภาษา จะต้องสอนวรรณคดีในฐานะเป็นประสบการณ์ชีวิต โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นการพัฒนาความคิดของผู้เรียน ให้อิสระทางความคิดของผู้เรียน ครูจะต้องชี้แนะแนวทางวิธีการคิดที่ถูกต้องและหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและเรียนรู้วรรณคดีอย่างเห็นคุณค่า ตลอดจนความงามของวรรณคดี

พัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล เป็นแนวคิดที่ต้องการนำเสนอให้ครูผู้สอนภาษาไทยได้เห็นภาพว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าวสามารถที่จะนำมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับตัวชีวิตของสาระวิชาตามหลักสูตรได้ทั้งสิ้น หากเพียงแต่ครูได้กำหนดวิธีการที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการกระตุ้นการตั้งคำถามของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเรื่องที่กำลังจะสอนให้ได้มากที่สุด ก็จะสามารถเป็นบันไดสู่การเรียนรู้ของผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าในศตวรรษที่ 21 จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้มากขึ้นเพียงใดก็ตาม กระบวนการที่กล่าวมาก็ไม่ได้ถือว่าเป็นแนวคิดใหม่แต่อย่างไร หากจะมองในเรื่องของทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แล้วบันได 5 ขั้นล้วนสัมพันธ์กับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือที่เรียกว่า คอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ซึ่งเป็นแนวคิดทางจิตวิทยา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้จากประเด็นข้อสงสัยและการหาคำตอบ เป็นทฤษฎีพหุปัญญา ซึ่งผู้สอนต้องเข้าใจและเห็นถึงคุณค่าความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน โดยมองว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านเห็นว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพและสามารถที่จะเรียนรู้ได้ในประสบการณ์และแนวคิดที่แตกต่างกัน ถ้าผู้เรียนมีความรู้เดิมอยู่บ้างจะสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่ ดังนั้น บทบาทผู้สอนเป็นเพียงผู้ค้นหาคำตอบเดิมผู้เรียนแล้วจัดสถานการณ์ใหม่เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองได้ และการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้เป็นกระบวนการที่ไม่ได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ในการสร้าง การรวบรวมและการตกแต่งความรู้ของผู้เรียนเอง ดังนั้นจะเห็นว่าแนวทางทั้งสองมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก ฉะนั้นผู้เขียนจึงเห็นว่า การนำบันได 5 ขั้น มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แต่อย่างไรก็ตามหากครูสามารถที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเรียนรู้ เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการเรียนรู้ มีนิสัยในการเรียนรู้ให้มากขึ้นได้ บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากลก็จะไม่ใช่เรื่องยากในการสอนของครูอีกต่อไป

6. บทสรุป

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ทั้งครูและผู้เรียนต้องเรียนรู้ไปพร้อมกัน ผู้ที่ต้องพัฒนาไม่ใช่เพียงผู้เรียนเท่านั้น แต่รวมถึงครูด้วยที่ต้องปรับบทบาทเป็นครูในศตวรรษที่ 21 โดยการที่ไม่ตัวเป็นผู้รู้ที่ให้ความรู้ฝ่ายเดียว แต่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและเรียนรู้ไปพร้อมกัน ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นการสอนน้อย แต่เรียนด้วยตนเองมาก โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติ ประสบการณ์ชีวิตจริง ความซับซ้อนของโลกและสังคม ครูต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนมาเป็น “โค้ช” และออกแบบการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การร่วมมือร่วมใจ การคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม

7. บรรณานุกรม

- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2555). การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เป็นฐาน : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. วารสารครูศาสตร์, 46 (1), 179-180.
- ธงชัย สมบูรณ์. (2555). การศึกษาสร้างชาติ : ศีลศาสตร์สร้างครู. มติชน. ปีที่ 35 ฉบับที่ 12494, (25 พฤษภาคม): 7.
- พัชรภา ตันติชูเวท และ จริญญา มาติลโกวิท. (2559). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเจเนอเรชันแอลฟาที่เหมาะสมกับสังคมไทยในอนาคต. วารสารครูศาสตร์, 44(1), 129-142.
- วิทย์ วิศุทธิ์. (2553). การศึกษา: มายาการความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม. ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. ความรุนแรงซ่อน/หาในสังคมไทย. มติชน.
- วิทยากร เชียงกุล. (2553). จะเลือกการปฏิบัติทางการศึกษาหรือจะเลือกความพินาศ. กรุงเทพฯ : สสส.
- วิวัฒน์ คติธรรมนิทย์ และ ชื่นขวัญ บุญทวี. (2551). เรื่องดี ๆ ในวงการการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สสส.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์
- Belliance, James and Brandt, Ron. (2011). *21st Century Skills: Rethinking How Students Learn*. วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตกฤกษ์ แปล. ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21.
- Maxwell, Daniel and Peerasit Kamnuansilpa. (2016). *Noplace For Timidity in Education*. Reform Bangkok Post.
- UNESCO. (2016). *Education in Thailand: An OECD-UNESCO Perspective*. Reviews of National Policies for Education, OECD Publishing, Paris.